

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

16.02.2026. Nr. 1-8/4

Jelgavas 4. vidusskolai
4vsk@izglitiba.jelgava.lv

Par iekšējiem noteikumiem

[1] Tiesībsarga birojs ir iepazinies ar Jelgavas 4. vidusskolas 2024. gada 6. septembra noteikumiem Nr. 1-8/20 "Kārtība, kā izglītības iestādes vadītājs un darbinieki rīkojas, ja tiek konstatēta fiziska vai emocionāla vardarbība pret izglītojamo".

Noteikumu 12. punktā ir regulēta vadītāja un darbinieku rīcība gadījumos, ja ir saņemta informācija vai ir aizdomas par fizisku, emocionālu, seksuālu vardarbību vai vecāku nolaidību izglītojamā ģimenē. Šādā gadījumā darbinieks informē izglītības iestādes vadītāju (prombūtnes laikā – izglītības iestādes vadītāja vietnieku) par notikušo, savukārt izglītības iestādes vadītājs informē Jelgavas valstspilsētas Izglītības pārvaldes vadītāju, bāriņtiesu un Valsts policiju.

[2] Izvērtējot noteikumos noteikto ziņošanas kārtību kopsakarā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 73. panta prasībām, secināms, ka iestādes iekšējā procedūra rada pamatotus riskus bērna labāko interešu nodrošināšanai un tūlītējai aizsardzībai. Likuma 73. panta pirmā daļa uzliek imperatīvu pienākumu ikvienam iedzīvotājam, bet jo īpaši izglītības iestāžu darbiniekiem, nekavējoties ziņot policijai, Bērnu aizsardzības centram, bāriņtiesai vai sociālajam dienestam par jebkādu vardarbību pret bērnu vai bērna tiesību apdraudējumu. Likumdevējs šajā pantā nav paredzējis starpziņošanas posmus vai hierarhiskas saskaņošanas procedūras iestādes ietvaros, kas varētu aizkavēt informācijas nodošanu kompetentajām iestādēm.

Pašreizējais noteikumu formulējums, kas paredz darbinieka pienākumu vispirms informēt izglītības iestādes vadītāju un tikai tad vadītājam tālāk informēt institūcijas, neatbilst Bērnu tiesību aizsardzības likuma 73. panta mērķim – nodrošināt tūlītēju reakciju uz apdraudējumu. Šāda kārtība ne vien rada birokrātisku šķērsli, bet arī pastiprina risku, ka informācija var tikt subjektīvi

interpretēta, aizturēta vai vispār nenonākt līdz tiesībsargājošajām iestādēm, ja iestādes vadītājs situāciju novērtē atšķirīgi no darbinieka. Jāuzsver, ka likums personīgu atbildību par neziņošanu uzliek tieši tam darbiniekam, kuram radušās aizdomas vai kurš konstatējis vardarbības faktu, tādēļ iekšējie noteikumi nedrīkst ierobežot darbinieka tiesības un pienākumu rīkoties tieši un nekavējoties.

Tāpat kā nepamatota vērtējama prasība informēt Izglītības pārvaldes vadītāju. Bērnu tiesību aizsardzības likuma 73. pants paredz ziņošanu nepastarpināti tām institūcijām, kuras ir tiesīgas un spējīgas operatīvi rīkoties bērna aizsardzībai. Izglītības pārvalde nav bērnu tiesību aizsardzības institūcija ar operatīvām pilnvarām vardarbības novēršanā ģimenē, tādēļ obligāta tās informēšana ne vien neatbilst likuma burtam, bet arī nepamatoti paplašina to personu loku, kurām kļūst zināmi bērna un ģimenes privātās dzīves aspekti, tādējādi radot datu aizsardzības un konfidencialitātes riskus.

[3] Pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 65.² panta 3. punktā noteikto tiesībsarga kompetenci iesniegt priekšlikumus, kas veicina bērna tiesību ievērošanu, aicinu Jelgavas 4. vidusskolu pilnveidot tās 2024. gada 6. septembra noteikumu Nr. 1-8/20 "Kārtība, kā izglītības iestādes vadītājs un darbinieki rīkojas, ja tiek konstatēta fiziska vai emocionāla vardarbība pret izglītojamo" 12. punktā noteikto ziņošanas kārtību atbilstoši šajā vēstulē minētajiem apsvērumiem.

Lūdzu informēt Tiesībsarga biroju par paveikto **līdz 2026. gada 31. martam**.

Tiesībsardzes pilnvarojumā
Bērnu tiesību nodaļas vadītāja

Laila Grāvere